

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Naturvård
Göran Eriksson
063-146272

Beslut

Datum
2005-08-03

Dnr (anges vid skriftväxling)
511-3730-05

Enligt sändlista

Beslut över Jansmyrbergets naturreservat

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn:	Jansmyrberget
Kommun:	Ragunda
Fastigheter	Del av Kullsta 3:75
Lägesbeskrivning:	Ca 7 km väster om Hammarstrand
Kartor:	Ekonomiska kartan 18 F 7e Gräsberget Väggkartan 184 Bräcke

Foto: Göran Eriksson

Areal:	28 ha
Sitecode i nätverket	
Natura 2000:	SE 0720302
Förvaltare:	Länsstyrelsen

Beslut	2
Syfte	3
Bakgrund (<i>beskrivning av naturreservatet</i>).....	3
Motivering (<i>motiv till skydd och prioriterade naturvärden</i>).....	5
Hotbild	5
Natura 2000	6
Skötsel och Förvaltning	6
Ärendets beredning	6
Inskränkningar och föreskrifter	6
Föreskrifternas ikraftträdande	8
Brand	8
Jakt	8
Yttrande från remissinstanser	8
Hur man överklagar	8

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara Jansmyrbeget som naturreservat med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatet har den avgränsning som framgår av heldragen linje på bifogad karta och med de gränser som slutligen utmärks i fält.

Naturreservatets namn skall vara **Jansmyrberget**

Syfte

Det huvudsakliga syftet är att all skogsmark och annan natur lämnas att utvecklas fritt med undantag för områden med skötsel- eller restaureringsbehov enligt skötselplan i avsikt att säkerställa gynnsamt tillstånd för de arter och naturtyper som finns i området. Med detta avses i huvudsak att naturtypen skall ha en utbredning minst motsvarande nuvarande areal och innehålla tillräckligt av de strukturer och företeelser som är av betydelse för arterna ingående i naturtyperna **Västlig taiga (9010)** och **Örtrik näringsrik skog med gran av fennoskandisk typ (9050)** t.ex. hönsfåglar och hackspettar enligt EU:s fågeldirektiv, kryptogamer samt vedlevande insekter.

Förhindrandet av naturliga bränder i skogslandskapet har bidragit till att granens etablering ökat starkt på bekostnad av tall och diverse lövträd. Detta har bidragit till att föryngringen av tall och asp i området under lång period varit mer eller mindre obefintlig.

Syftet förutom att bevara den äldre lövrika granskogen är även att i specifikt asprika delområden förlänga aspens livslängd och på sikt förbättra kvaliteten för arter knutna till detta trädslag. Med detta avses att en tillfredsställande mängd asp av varierande ålder och kvalitet skall förekomma som bland annat kan utgöra lämpliga boträd för områdets hackspettar och efterkommande hålbbyggare. Åtgärden är en viktig garant för att skapa dessa substrat som annars riskerar att gå förlorade genom fri utveckling. Det finns dock en tidsmässig begränsad möjlighet att bibehålla dessa löv- och tallvärden på lång sikt och önskvärt är att den naturliga successionen får fritt spelrum efter en begränsad tids skötselinsatts.

Syftet skall nås genom att:

- Områdets skötsel koncentreras till att förlänga lövsuccessionen i asprika delområden genom rundbarkning och underröjning av gran som konkurrerar med tillväxtduglig asp.
- Rundbarka gran runt äldre tall i för att möjliggöra diametertillväxt och ökad livslängd för dessa tallar.

Syftet harmonierar även med det av riksdagen fastställda miljökvalitetsmålet ”Levande skogar” om att andelen äldre lövskog skall öka. Samma kvalitetsmål talar också om innebörden av att skogsekosystemets naturliga funktioner och processer upprätthålls. För att nå detta kvalitetsmål skall riktade skötselåtgärder som beskrivits ovan påbörjas i vissa delar av reservatet för att gynna utvecklingsbar asp och tall.

Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten skall kunna bedrivas i hela reservatet.

Bakgrund

Beskrivning av naturreservatet

Jansmyrbergets väst – sydvästsluttning är ett drygt 28 ha stort område med brandpräglad lövrik barrnaturskog beläget ca 7 km västsydväst om Hammarstrand.

Berggrunden består av diabas och jordarterna är moiga moräner. Området är i östra hälften delvis brant sluttande mot söder – väster. I västra delen successivt avtagande sluttning. Objektets högsta del längst i öster når ca 415 m.ö.h. och de lägsta partierna i sydvästra kanten ligger på ca 350 m.ö.h. Marken är i allmänhet av frisk typ, men partier med såväl torr som fuktig mark förekommer.

Boniteten är hög (G 24) i den centrala delen och beståndsåldern uppges till 130 år. Flera av de gamla grova lövträden och enstaka granar är betydligt äldre. En del aspar uppges vara i 200-årsåldern. I den centrala delen är trädslagsfördelningen ca 60 % gran och resten löv. I sydvästra delen är lövinslaget mindre och i nordöstra delen är ca 5 ha ren barrskog.

Karaktäristiskt för området är det stora inslaget av gammal grov asp / *Populus tremula* och sälg / *Salix caprea*. Flera av dem har en stamomkrets på 2,5 – 3 m. Här och var finns också enstaka gammal grov björk / *Betula sp.* och gran / *Picea abies*. Bohål finns i många gamla aspar. I denna del av området finns rikligt med död ved, både stående och liggande, på några ställen samlat i oframkomliga plockepinnbrötar. Lövlågor dominerar, men delvis finns också mycket granlågor.

I nordöstra delen övergår den grova skogen snabbt till klenstammig tät granskog till stor del av stavagranskaraktär. I de täta bestånden pågår självgallring och delvis finns gott om död ved i klena dimensioner. Längst uppe i nordost finns inslag av lika klenstammig tall / *Pinus sylvestris*.

Mot sydväst avtar inslaget av gamla grova träd och död ved successivt och övergår vid avgränsningen i sydväst till ganska trivial ca 100-årig granskog med inslag av björk.

Ca 10 ha av objektet är örtrik granskog av huvudsakligen lågörttyp. I de örtrika partierna finns stort inslag av kalkgynnade arter, bl.a. blåsippan / *Anemone hepatica* och kranshakmossa / *Rhytidiadelphus triquetrus*. Vegetationen är mycket mosaikartad i den centrala delen med en mängd örtrika stråk varvat med låga åsryggar med blåbärstyp eller smalbladiga gräs. Några av de örtrika stråken når ner till avgränsningen i sydväst. En del av de örtrika stråken är fuktigare och där finns högörtinslag med bl.a. svart trolldruva / *Actaea spicata*, torta / *Cicerbita alpina* och nordisk stormhatt / *Aconitum lycoctonum ssp. lycoctonum*. I de tätare granbestånden i nordost är fältskiktet ofta svagt utvecklat. Bland kryptogamerna är lunglav / *Lobaria pulmonaria* allmänt förekommande på de gamla lövträden och den växer här även på gran.

Området är starkt brandpräglat genom sin lövrikedom och ofta stöter man på stubbar med ett flertal brandljud från tidigare bränder. Grova tallstubbar från dimensionsavverkningsperioden finns här och var.

Omgivande mark präglas av hårt drivet skogsbruk och endast längs västra sidan finns något äldre skog kvar. I övrigt inramas objektet av hyggen och ungskogar. Längs hela sydöstra sidan håller ny skog på att växa upp. Lövandelen är här närmare 70 % som domineras av björk, ofta av relativt grova dimensioner. Asp, rönn och sälg har här en stark förnygring men är hårt nedbetat.

Motivering

Motiv till skydd och prioriterade bevarandevärden

Jansmyrberget ligger omgärdat av ett hårt brukat skogslandskap och den alltmer ökande fragmenteringen av skog i landet har bidragit till att många skogslevande arter nu är nationellt hotade. Även förhindrandet av bränder i sen tid men som tidigare skapade nya successioner i landskapet kopplat till brända träd och lövbrännor har bidragit till att arter knutna till dessa företeelser fått en alltmer begränsad livsmiljö. Det tyngsta motivet förutom att formellt skydda området är även att möjliggöra en start för riktade skötselåtgärder för att återskapa sådana livsmiljöer och viktiga substrat för dessa organismgrupper.

Särskilda biotoper som ingår i reservatet är den prioriterade naturtypen ***Västlig taiga*** och ***Örtrik, näringsrik skog med gran av fennoskandisk typ*** enligt EU:s habitatdirektiv och området är ett bidrag till det europeiska nätverket "Natura 2000". Området är förtecknat enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Länsstyrelsen har därmed ett ansvar enligt detta direktiv att säkerställa att gynnsamt tillstånd bibehålls eller återställs för utpekade livsmiljöer och arter i enlighet med bestämmelserna i 16-20 §§ Förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken (1998:1252). Området har stor betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden i regionen och Länsstyrelsen gör bedömningen att områdets naturkvaliteter endast kan bevaras genom att det undantas från skogsbruk och andra arbetsföretag som kan påverka mark, flora och fauna. Dock måste naturvärdena i områdets tall- och lövrika delar under en begränsad period bibehållas och förstärkas genom riktade skötselåtgärder.

Totalt har 15 rödlistade arter påträffats i området fördelade på kategorierna starkt hotade, sårbara och missgynnade. Ytterligare 10 arter förekommer under kategorierna mindre allmänna, sällsynta och signalarter. Sammanlagt 25 arter som av olika skäl är i behov av ett skydd eller riktade skötselåtgärder. Den rikliga förekomsten av asp och fläckvis stor mängd död ved ger även ett stort zoologiskt värde för främst hålhäckande fågelfauna men även för vedlevande insekter.

Jansmyrberget är ett naturskogsområde med höga naturvärden där spår efter skogsbruk är mer eller mindre obefintliga. Dagens befintliga naturvärden har genererats på grund av tidigare bränder och är främst knutet till den rikliga förekomsten av medelålders asp och en del äldre tall med ett flertal brandljud. De funna rödlistade arterna är dock hittills funna på den liggande döda veden av gran i de centralt belägna delarna.

Hotbild

Tydliga spår i form av kolade stubbar och tallar med brandljud påvisar att området med relativt jämna mellanrum utsatts för naturliga bränder. Frånvaron och förhindrandet av naturliga bränder är ett hot mot många arter beroende av tidiga och sena lövsuccessioner och därmed också den framtida bevarandestatusen i reservatets asprika delområden. Granens fortsatta förtätning med efterföljande vegetationsförändringar utgör ytterligare ett hot mot ett bibehållande av de lövrika delarna av den västliga taigan genom svårigheten för olika lövträd att föryngra sig. Ytterligare ett hot mot nya plantor av löv är det kraftiga betet från älg. Främst

gäller detta för unga plantor av asp, sälg och rönn. Om inga radikala förändringar sker på landskapsnivå kan man räkna med en framtida ytterligare försämring för den biologiska mångfalden kopplade till dessa skogstyper.

Natura 2000

Följande naturtyper som ingår i habitatdirektivet i Natura 2000 finns representerade i området.

Västlig taiga (9010, prioriterad naturtyp) 17 ha
Örtrik granskog (9050) 10 ha

Ingående arter enligt EU:s artdirektiv : A 104 *Bonasia bonasia* Järpe.
A 241 *Picoides tridactylus* Tretåig hackspett. A 236 *Dryocopus martius*
Spillkråka.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen de kvalitetsmål och riktlinjer som framgår av den till förslaget hörande skötselplanen.

Ärendets beredning

I samband med skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering 1994 avgränsades ca 10 ha som nyckelbiotop. Området har av Länsstyrelsen föreslagits att ingå i nätverket Natura 2000 (EU:s nätverk av skyddsvärda områden).

Inskränkningar och föreskrifter

För att tillgodose syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att följande skall gälla i reservatet.

Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över mark- och vattenområden inom reservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. Uppföra helt ny byggnad.
2. Anlägga väg eller parkeringsplats
3. Anlägga radiomast, luft- eller markledning
4. Bedriva täkt av berg, sten, grus eller torv,
borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
5. Dika, dämna eller vidta vattenreglering
6. Fälla växande eller döda träd, ta bort eller upparbeta vindfällan/död ved i syfte att elda
7. Plantera in för trakten främmande växt- eller djurarter
8. Framföra motordrivna fordon i terräng
9. Upplåta området för militär verksamhet eller idrottstävling
10. Placera ut saltstenar i anslutning till källor

Ovan angivna inskränkningar under A skall inte utgöra hinder för reservatsförvaltaren att genomföra den skötsel som skall utföras enligt till beslutet hörande skötselplan.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

1. Sprida ut kalk på land eller vatten
2. Uppföra nya älgstorn

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen:

1. Utmärkning och information om reservatet
2. Anläggande av informationstavla på plats som anges i fastställd skötselplan
3. Undersökningar av markslag, växt- och djursamhällen samt specifikt utpekade arter enligt redovisning under rubriken dokumentation och uppföljning i till beslutet hörande skötselplan
4. Skogliga åtgärder som naturvårdsanpassad röjning, gallring eller ringbarkning av träd enligt skötselplan för att bibehålla eller utveckla områdets naturvärden

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt).

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. Elda, förutom på särskilt angivna platser
2. Fånga, störa eller skada däggdjur, fåglar, grod- och kräldjur, liksom att skada deras bo och lekplatser eller samla ägg
3. Klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt närmare än 100 m
4. Göra åverkan på mark, block eller växtlighet, torrträd eller annan död ved
5. Plocka och samla in naturprodukter (tex. vedsvampar, lavar och mossor) med undantag för bär och matsvamp
6. Insamla evertebrater, t.ex. skalbaggar och landmollusker
7. Framföra motordrivet fordon i terräng inom hela området
8. Snitsla spår, anordna orienteringskontroller eller anordna tävlingar
9. Anlägga skoterled

Punkt C2 utgör inget hinder för utövande av jakt. Punkt C7 utgör inte heller något hinder för terrängtransport av fälld älg. Detta förutsätter att fordon med lågt marktryck används och att lämpligt körstråk för uttransport väljs.

I samband med naturvetenskapliga undersökningar i samband med uppföljning av bevarandestatusen enligt EU:s habitatdirektiv kan Länsstyrelsen meddela undantag från ordningsföreskrifterna under C.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att i närings syfte organiserat utnyttja området.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet för skolor och institutioner att regelmässigt utnyttja området för att utföra naturvetenskapliga eller andra undersökningar.

Föreskrifternas ikraftträdande

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder ikraft tre veckor efter det att de utkommit från trycket i länets författningssamling

Brand

Jansmyrberget uppvisar brandspår efter ett flertal tidigare bränder. Området är dock olämpligt att naturvårdsbränna på grund av frånvaro av naturliga brandgränser. Uppkommer spontan brand i reservatet skall omedelbara släckningsåtgärder utföras för att förhindra att befintliga naturvärden går till spillo men även för att begränsa risken för eldens spridning till omgivande markägares skogsfastigheter.

För att åtgärda släckningsinsatser om en spontan brand skulle uppstå skall en släcknings- och bränningsplan ha upprättats av förvaltaren i ett tidigt skede i samråd med den lokala räddningstjänsten. Förvaltaren ansvarar dock för att en sådan bränningsplan utarbetas med lämplig kartsnitt och med brandekologiskt väl underbyggda rekommendationer angående begränsningslinjer, släckningsmetoder, kritiska geografiska lägen med mera.

Vid spontan uppkommen brand i reservatet bör dock kommunens räddningschef så snabbt som möjligt kontakta ansvariga på länsstyrelsens naturvårdsfunktion för samråd i släckningsarbetet.

Jakt

Under pågående jakt i reservatet skall jakträttsinnehavaren följa gällande lagar och förordningar rörande jakt samt övriga för naturreservatet gällande föreskrifter. Upplysning till allmänheten om datum för jakt skall av jakträttsinnehavaren anslås på reservatets informationstavla.

Yttrande från remissinstanser

Länsstyrelsen eftersträvar så stor delaktighet och förankring som möjligt inför reservatsbildning. Ragunda kommun, Skogsvårdsstyrelsen samt markägare är bland de remissinstanser som svarat på utsänt *förslag till beslut* och inte haft något att erinra.

Kungörelsedelgivning skall ske enligt 17 § delgivningslagen.

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Naturvård

Enligt 27 § verksförordningen skall Länsstyrelsen göra en konsekvensutredning över de föreskrifter som riktar sig mot allmänheten vid bland annat naturreservatsbildning. Länsstyrelsen finner att de aktuella föreskrifterna endast innebär en marginell begränsning för allmänheten.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet (bilaga 5).

I handläggningen av detta ärende har jurist Jon Paulsson och byrådirektör Håkan Attergaard deltagit.

Maggi Mikaelsson
Landshövding

Göran Eriksson
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Skötselplan
4. Skötselplankarta
5. Hur man överklagar

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Naturvård

Sändlista

Statens Naturvårdsverk, 106 48 Stockholm (3 ex)

Skogsvårdsstyrelsen, Skalgränd 1B, 840 70 Hammarstrand

Skogsvårdsstyrelsen, Mellannorrland, Skedom, 881 92 Sollefteå

Ragunda kommun, Centralgatan 15, 840 70 Hammarstrand

Lantmäterimyndigheten Jämtlands län, Östersundskontoret

Boverket, Box 534, 371 23 Kalskrona

SGU

Vägverket, Region Mitt, Box 186, 871 24 Härnösand

Jämtland-Härjedalens naturvårdsförbund, Box 595, 831 27 Östersund

Östersundsposten, Box 124, 83 122 Östersund

Länstidningen, 831 89 Östersund

Länskungörelserna

Samhällsplanering och boende

Naturvård (5 ex.)